Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J.
Телефон: HEnderson 4-0807, 4-0237.
Тел. УНО.: HEnderson 4-1016

РІК LXI. Ч. 219. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 21-го ЖОВТНЯ 1953. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, OCTOBER 21, 1953. No. 219. VOL. LXI.

ЗДА І МЕХІКО ДАЮТЬ ПРИКЛАД ДОБРОСУСІДСТВА

АЙЗЕНГАВЕР НАЗИВАЄ НОВУ ГРЕБЛЮ ПРИКЛАДОМ МИРНОГО СПІВЖИТТЯ И ВЗАЄМОПОШАНИ; РУЇЗ КОРТІНЕС ТВЕРДИТЬ, ЩО ЇЇ БУДОВА — ЦЕ НАСЛІДКИ СПРАВЖНЬОЇ ПРИЯЗНИ

Гребля Фалькон, Тексас. — Президент ЗДА і президент Мехіко урочисто відкрили велику греблю Фалькон, збудовану на ріці Гранде спільним коштом двох держав. У своїй промові Айзенгавер сказав, що ця могутня нова будова — найкраща лекція світові, „як треба жити двом сусідам: мирно, у взаємній пошані та для спільного добробуту". Громадяни обох сусідніх держав свідомі того, що „означає жорстока загроза від тоталітаризму та кричущі й жорстокі його засоби". Вільні народи, казав президент, із презирством ставляться „до бундючности тоталітаризму, його наклепів і його зневаги до людини". Мехіканський президент Адольфо Руїз Кортінес у своїй промові назвав нову водну споруду „наслідком приязного духу, який треба розвивати і зробити його загальнолюдським". Ця водна споруда має виконувати потрійне завдання: 1. зрощувати землю по обох берегах ріки Гранде. 2. постачати електричну енергію для промислу і — 3. недопускати до повеней, які заливають долину вздовж ріки Гранде. Видатки на побудову греблі в сумі 47,000,000 долярів, розділено пропорційно до кількости води, що її збиратиме нова гребля. 58.6% видали на цю споруду ЗДА, а 41.4% Мехіко. Президент Айзенгавер твердив, що цей успіх не можна оцінювати тільки на основі матеріяльної користи, — він породив у серцях обох народів глибоку приязнь і самопошану, яку куплено за „найціннішу в світі монету — добру волю між народами". Айзенгавер згадував і про відношення ЗДА до Латинської Америки, бо існують життьові проблеми, які лучать всі народи нового континенту. Президент Мехіко говорив, що взаємини між народами найтриваліші тоді, коли вони засновані на рішенні жити в мирі й на базі спільної допомоги. Міжнародне право має тільки тоді своє значення, коли воно оперте на добрій волі партнерів.

ПРЕЗИДЕНТИ ДВОХ ДРУЖНІХ КРАЇН

Дон Адольфо Руїз Кортінез, президент Мехіко, вітає президента З'єдинених Держав Двайта Айзенгавера після того, як президент Айзенгавер вступив на мехіканську землю в Нуева Буїдад Гарреро, з нагоди відкриття греблі Фалкон на ріці Ріо Гранде. Обидва президенти впродовж майже одної години приглядалися мехіканській „фієсті" й опісля обидва перейшли на американський бік кордону для врочистостей відкриття греблі, що коштувала 50,000,000 долярів та була збудована спільними зусиллями обидвох країн для спільного користування.

Комуністи погоджуються на зустріч з американцями

Токіо. — Китайські та північно-корейські комуністи погодилися зустрінутися з американцями в Панмунжомі в найближчий понеділок, щоб обговорити деталі політичної конференції. Повідомив про це у своїй телеграмі прем'єр комуністичного Китаю Чу Ен-лай і незабаром після того прем'єр Північної Кореї ген. Нам Іль. Однак комуністи повторили при цьому свою давню вимогу, щоб у складі членів політичної конференції були також невтральні держави і виразно застерегли собі „право" порушити цю справу на нараді в Панмунджомі. Вони заперечили, начеб то виключали невтральні держави від участи в політичній конференції під час переговорів про перемир'я в Кореї. Репрезентантом ЗДА в цих вступних розмовах у Панмуджомі буде Артур Дін. Він відлетить до Кореї в середу з кількома своїми дорадниками. У Вашингтоні вважають, що китайським та північно-корейським комуністам залежить на мирі в Кореї і тому вони погодяться розпочати політичну конференцію. З другого боку, не виключене, що ЗДА поступляться деще зі свого становища щодо участи невтральних держав в мировій конференції.

Західня Німеччина вірить в європейський пакт оборони

Бонн. — З урядових західньо-німецьких кіл інформують, що канцлер Аденауер оптимістично оцінює справу ратифікації шістьма заінтересованими державами европейського пакту оборони, на основі якого Німеччина мала б включитися до спільної европейської армії з своїми 50 дивізіями. Однак, на випадок, коли б до такого пакту оборони все таки не дійшло, канцлер Аденауер буде старатися укласти обосторонній пакт безпеки з З'єдиненими Державами, згідно з яким німці могли б також виставити 500.000 війська. Канцлер Аденауер вказує на приклад Югославії, яка не є членом НАТО, проте має такі двосторонні пакти з Грецією і Туреччиною, членами НАТО. — Німці звертають увагу, що у Франції категоричними противниками всякої військово-політичної співпраці з Німеччиною у рямцях спільного пакту безпеки є не тільки ген. Де Голь, але також президент Франції Оріол. З другого боку, вони вказують на дуже незручну ситуацію ізоляції, в якій опиниться Франція, коли европейський оборонний пакт буде ратифікований всіма іншими 5 державами. Провал того пакту був би великою перемогою Совєтів, які вживають всіх зусиль, щоб його не допустити до реалізації.

ЧЕРВОНІ ЗНОВУ ВИМАГАЮТЬ НАСИЛЬСТВА НАД ПОЛОНЕНИМИ

ПОЛЯКИ І ЧЕХИ ПОКИНУЛИ НАРАДИ НЕВТРАЛЬНОЇ КОМІСІЇ

Панмунджом, Корея. — Комуністичні представники в Невтральній Комісії, а саме поляки і чехи, зажадали, щоб індійські війська, які охороняють табір полонених-неповоротців, силоміць доставляли перед комуністичних „переконувачів" неповоротців, не звертаючи уваги на їх рішучий спротив зустрічатися з комуністами. Польський і чеський делеґати в Невтральній Комісії, наполягали на цьому навіть тоді, коли індійський представник заявив, — що якби силою стягати по 1,000 неповоротців денно, як цього хочуть комуністи, то це неминуче привело б до масового бунту 20,000 полонених, і що в такому випадку треба було б вжити скорострілів, внаслідок чого напевне згинуло б найменше 300 полонених. А проте це не зворушило ні трохи „невтральних" поляків та чехів і вони покликалися на Женевську конвенцію, яка дозволяє стріляти на полонених, якщо вони втікають з полону. Вони пробували спровокувати індійців, закидаючи слабість їхньому війську. В голосуванні три члени Невтральної Комісії, — швед, швайцарець та індієць, висловилися проти вживання сили у відношенні до неповоротців. Тоді поляки і чехи демонстративно вийшли з кімнати і здекомплетована комісія припинила наради. Загально вважають, що ця комуністична „сецесія" з Невтральної Комісії була заздалеґідь запляньована. Комуністи, побачивши свою компромітацію у процедурі „переконування" неповоротців, вирішили ратуватися політичними демонстраціями. Вони відвертають увагу від вислідів „переконування", коли то тільки 2% переслухуваних полонених вирішили вернутися додому, — і видвигають „принципову" справу, що, мовляв, за договором про перемир'я кожний полонений мусить вислухати арґументи на користь його репатріяції. Тому вони домагаються застосування сили супроти неповоротців, щоб скомпромітувати такою методою не себе, а індійців і довести до конфлікту між індійцями та альянтами. Індійці, які досі йшли на руку комуністам, обурені, що комуністи не хочуть розмовляти з китайськими неповоротцями, — які погодилися на зустріч, а тільки з північно-корейцями, які не хочуть піддатися процедурі переконування. Здається, вся ця історія з „переконуванням" закінчиться на дотеперішніх двох засіданнях і далі не буде продовжуватися.

Охоронну радарову систему можна збудувати за 370,000,000 долярів

Бостон, Масс. — Д-р Ллойд В. Беркнер заявив, що охоронну радарову систему можна побудувати коштом 370,000,000 долярів. Щоб ця система діяла, кожного року треба було б видавати 100,000,000 долярів. Д-р Беркнер заявив, що такої охоронної системи перед ворожим летунством досі не збудовано тому, що досі не було в цій справі порозуміння між військовими представниками і науковцями. Він виступає проти песимістів в цій справі, і твердить, що ця система давала б на шість годин раніше осторогу, перед небезпекою ворожих літаків. Цю нову систему можна розбудувати впродовж найближчих двох років.

Нова зброя заступить американські війська в Европі

Вашингтон. — Секретар оборони Чарлз Е. Вилсон заявив на пресовій конференції, що нова зброя може зменшити потребу висилання до Европи американські наземні війська. Але Вилсон відмовився сказати, коли це може статися. Він повідомив, що Армія вже вислала до Европи батальйони 280-міліметрових гармат, які можуть стріляти атомовими й звичайними стрільнами. Секретар оборони заявив, що можлива редукція американських військових частин в Европі не спричинена зміною уряду в ЗДА, а що це є наслідок поступу у виготовленні нової зброї. Схвально висловився про Північно Атлантійський Оборонний Пакт, Вилсон сказав, що коли до цього оборонного пакту вводяться нові зміни, то це не значить, що дотеперішня його організація була зла, але свідчить про дальший його розвиток. Найважливішим зобов'язанням ЗДА супроти НАТО полягає не в тому, що ЗДА мають дати якесь число своїх дивізій під команду НАТО, а в тому, що Америка буде допомагати вільному світові в його боротьбі за збереження волі. Вилсон з признанням говорив про військову допомогу державам-членам НАТО, згадуючи при тому і про технічну допомогу цим країнам, а також 4-й пункт — допомогу недорозвиненим країнам. Запитаний журналістами, чи ЗДА зобов'язані, згідно з пактом НАТО, висилати панцерні дивізії до Европи, Вилсон відповів, що, на його думку, тепер цього не треба робити. На запит, чи саме летунство може бути головним чинником оборони, Вилсон відповів, що коли б тварина мала тільки кістяк, то не була б нормальна тварина. В зв'язку з розвитком нових типів швидкісних літаків, Вилсон сказав, що летунство стоїть тепер на такому стані свого розвитку, який існував тоді, коли танки почали заступати кавалерію.

Японія й Америка мусять бути союзниками

Гонолюлю. — Номура, кол. японський амбасадор у ЗДА з часу, коли японці напали на Перл Гарбор, відвідав у дорозі до Вашингтону місце цієї японської атаки і склав з цієї нагоди політичну заяву. Він сказав: „Я радше не думав би про Перл Гарбор. Я ніколи не сподівався такої трагедії. Ми поробили багато помилок перед війною". Номура був в Гонолюлю гостем американського адмірала Штумпа, командувача тихоокеанської фльоти. На пресовій конференції в головній кватирі адм. Штумпа Номура заявив: „Ситуація Японії цілковито змінилась від кінця війни. З'єдинені Держави і Японія мусять бути тісними союзниками і вірними та льояльними партнерами обостороннього пакту безпеки". Адмірал Номура відлетів до Лос Анджелесу. В Америці він, поруч із справами торговельної фірми, яку тепер заступає, переведе розмови з найвищими військовими чинниками.

Корейці й американці не тужать за своїми неповоротцями

Панмунджом, Корея. — До цього часу альянти не висловили бажання зустрітися з своїми неповоротцями, які перебувають по комуністичному боці під охороною Невтральної Комісії. Тих альянтських неповоротців є разом 359, з того 335 колишніх південно-корейських і 23 американських вояків. Альянтське командування, яке спершу ставилось з великою симпатією до цих своїх колишніх вояків, уважаючи їх за жертву комуністичного морального терору, змінило свою думку наслідком їх поведінки під час перевезення до табору в невтральній смузі. Всі ті неповоротці виглядали фізично дуже добре і не проявляли якоїсь психічної залежности від комуністів. Вони співали комуністичний інтернаціонал і лаяли поганими словами альянтів. Південно-корейська влада також не тужить за своїми неповоротцями — бо й так має багато клопоту з комуністичними п'ятиколонниками, перепачкованими до Південної Кореї разом із полоненими, що вернулись додому. Американські чинники вважають, що неповоротці, американські громадяни, мають право вернутися до ЗДА і тут користати з охорони законів, проте кожний з них був би постійно потенціяльною небезпекою, як непевний елемент.

Помeрла Текля Шумейко, мати редактора „Українського Тижневика"

Филадельфія. — В понеділок ранком, дня 19-го жовтня, померла тут в шпиталі Чеснот Гілл бл. п. Текля Шумейко, мати редактора англомовного тижневика „Свободи", Степана Шумейка, проживши 71 рік. Причиною смерти була серцева недуга. Покійна походила із села Вірки Великі в Тернопільщині, в Західній Україні, і приїхала до цієї країни з першою більшою хвилею української іміґрації до ЗДА в першому десятиріччі цього століття. Разом зі своїм повдовілим тепер чоловіком Михайлом належала Покійна до тих наших піонерів, що допомагали тут розбудовувати наше життя та забезпечувати йому будучність, зберігаючи своє потомство при українстві. Їй в першу чергу треба завдячувати виховання в українському дусі та українській свідомості її дітей: синів Степана, Антона, Данила і Теодора та дочок — Марію, зам. Карпентер, Анну та Софію, зам. Буката. Похорон відбудеться в четвер о год. 9-ій рано з Української Католицької Катедри при 816 Норт Фреклин вулиці у Филаделфії на цвинтар П. Д. Марії у Факс Чейз. В середу о год. 8-ій ввечері буде відправлений Парастас в погребовому закладі Кредeнсора при 2501 Бравн вулиці, де лежать тлінні останки Покійної.

Понад 20 осіб згинули в катастрофі літака, коли летіли на відкриття греблі Фалькон

Гребля Фалькон, Тексас. — Понад 20 осіб згинули під час катастрофи літака, яким летіли на відкриття греблі Фалькон. Між пасажирами були журналісти та артисти, що мали виступати на врочистому відкритті. Президенти ЗДА і Мехіко не знали нічого про цю катастрофу. На літаку летіли 23 особи, і всі вони, мабуть, згинули. Згинув також пілот і два члени обслуги. Катастрофу спричинила густа мряка.

● Державне управління в справах ветеранів проголосило, що досі видано понад 29 мільйонів долярів на „доми рухомих крісел" для інвалідів-ветеранів. Ветеранська адміністрація дає субвенції на такі доми до висоти 10.000 долярів. У таких домах є спеціяльні двері, щоб можна було вільно пересуватися рухомим крíслом, є спеціяльні сходи і т. д.

Тіто готовий піти на компроміс у справі Трієсту

Београд. — Югославський уряд заявив, що становище Югославії не є таке непорушне, щоб виключало мирну розв'язку проблеми Трієсту на компромісовій базі. Маршал Тіто, мовляв, не є непримирливий. Доказує це деяка зміна його становища, а саме — Тіто погодився б на зайняття міста Трієсту італійцями, коли б решта оспорюваної територі перейшла до Югославії. На те становище Югославії у великій мірі вплинула інтервенція Совєтів, які несподівано заявилися по стороні Югославії і тим самим поставили Югославію в дуже клопітливу ситуацію Югославія далі є проти того, щоб італійське військо вступило до зони „А", поки прийде до згоди в усій спірній справі, і далі стоїть на становищі, що на випадок вмаршу італійців до зони „А" — вони, югослави, ввійдуть туди теж, а коли б альянти охороняли італійців, то Югославія порве всі зв'язки з альянтами. Однак поруч із цим югославський уряд очевидячки шукає злагоди.

Тим часом в Італії прем'єр Пелля хоче податися до димісії на знак протесту проти становища лондонської конференції трьох альянтських міністрів закордонних справ, яка не потвердила ясно і виразно попереднього рішення Англії і ЗДА віддати італійцям зону „А", в обширі Трієсту. Італійці побоюються, що з тим рішенням Англії і Америки станеться те саме, що з декларацією альянтів із 1948 року про передачу Трієсту Італії, яка не ввійшла в життя. Під натиском своїх дорадників, Пелля вирішив покищо стриматись з зголошенням димісії. Навіть опозиційний право-соціялістичний лідер Сараґат звернувся з закликом до Пеллі „не втрачати нерви і витривати на позиції". З вашингтонських джерел інформують, що рішення передати зону „А" Італії тим часом „зависло в повітрі".

● До Манілі на Філіпінах прибула неозначена ближче кількість американських бойових літаків, доставлених туди за американсько-філіпінським пактом.

Ізраїль обвинувачує арабів за конфлікт

Тель Авів, Ізраїль. — Прем'єр Ізраїлю, Давід Бен Ґуріон, категорично заявив, що в конфлікті між Ізраїлем і арабськими державами, який дійшов до такої гостроти, що погрожує вибухом нової війни, завинили тільки араби. Він рішуче заперечив, наче б то реґулярні ізраїльські війська брали участь в збройному нападі на три прикордонні містечка в Йорданії, особливо на містечко Кібія, при чому згинули кількадесять безборонних цивільних арабів. Ізраїльський прем'єр заявив, що ізраїльська влада перевела докладне слідство і ствердила, що того нападу доконали жидівські прикордонні поселенці, спровоковані постійними нападами арабів, і що саме в містечку Кібія був центр арабських диверсійних банд. Тим часом Рада Безпеки Об'єднаних Націй одноголосно вирішила викликати негайно з Ізраїлю ґенерала Беннікe, голову комісії ОН, створеної для нагляду над миром між Ізраїлем та його сусідами, щоб він подав „з першої руки" інформації Об'єднаним Націям про цей конфлікт.

Померла Наталія з Рудницьких Чапленко

Бруклин, Н. Й. — Минулого понеділка, 19-го жовтня, в одному з місцевих шпиталів померла, після короткої, але важкої недуги в 43-ому році життя Наталія Володимира з Рудницьких Чапленко, дружина проф. Василя Чапленка, б. редактора літературно-мистецького тижневика „Свободи", сестра відомого молодого українського вченого проф. Ярослава Рудницького. Похорон відбудеться в четвер, 22-го жовтня, в 9 годині перед полуднем, з похоронного закладу Петра Яреми (129 Іст 7-ма вулиця в Ню Йорку) на цвинтар Калвері.

Дві особи вбиті і 23 поранені в летунській катастрофі в Ню Йорку

Ню Йорк, Н. Й. — На летовищі „Айдлвайлд" в Ню Йорку в летунській катастрофі згинули дві особи, а 23 попечені, коли літак Істерн Лайнс під час відлету загорівся. Завдяки двом членам обслуги катастрофа не спричинила більших жертв. Літак мав летіти до Порто Ріко. Щойно знісшися вгору, він відразу ж приземлився. Пасажири не завважили небезпеки, але касир і стюардеса побачили, що з літака бухає полум'я, відчинили двері і наказали людям вискакувати. Полум'я охоплювало одежу пасажирів. На літаку були 22 пасажири і п'ять членів обслуги. Перелякані пасажири не хотіли вискакувати з літака і зробили це аж тоді, коли касир Алберт Фоллі перший кинувся крізь полум'я. Стюардеса помагала пасажирам вискакувати, і сама залишила літак аж тоді, коли в ньому нікого не залишилося.

КАТАСТРОФА ЛІТАКА НА НЮЙОРКСЬКОМУ АЕРОДРОМІ

Два полисмени бережуть решткі́в літака Істерн Ерлайн, що розбився і згорів на Міжнародному Аеродромі біля Ню Йорку, при чому дві особи були вбиті. Літак, що з 27 подорожніми відлітав до Порто Ріко, загорівся та серед сильної мряки впав на землю.

В АМЕРИЦІ

● Массачусетський фризієр Де Стефано відлетів із своєю жінкою до Японії, щоб бути присутнім на весіллі свого сина, 28-річного сержанта летуна, який жениться з 22-річною японкою. Ця дівчина твердить, що її мати — кузинка японського імператора, а покійний батько — маркіз."

● Генерал-майор Вільям Дін виїхав з Каліфорнії до Вашингтону по нове службове призначення. Уславлений комуністичний бранець має зголоситися в шефа штабу армії.

● 4 тисячі студентів Стейтового Каледжу Айова бурхливо демонстрували, домагаючись вільного від науки дня з приводу перемоги їхньої футбольної дружини. Поліція заспокоювала студентів при допомозі слізних газів.

● Батьки 15-річної дівчини Ґрейс Селенти домагаються 150,000 долярів відшкодування за те, що в нюйоркському міському шпиталі дівчині відпав великий палець внаслідок недбайливої опіки. Жінки — присяжні судді плакали, коли Ґрейс оповідала про свій нещасливий випадок.

● Капітан Томас А. Арун зізнавав перед тричленною слідчою комісією фльоти в справі причини вибуху на літаконосці „Лейті", який спричинив смерть 36 осіб і поранення 40. Він твердить, що вибух спричинила маленька дірка в катапультовому механізмі. Крізь цю мікроскопійну дірку виходив плин, який, розприскуючись, загорівся.

● Директор Східних Летунських Ліній Капітан Едді Рікенбекер, летунський „ас" з першої світової війни, не міг бути на святкуванні 150-річчя родинного стейту Огайо, бо мусів відлетіти на слідство в справі летунської катастрофи на нюйоркському летовищі. Він заявив, — що летунська комунікація найбезпечніша. Досі на його летунській лінії літаки покрили 6,7000,000,000 миль без найменшої катастрофи.

В СВІТІ

● Черчил уперше від червня цього року появиться цього тижня в англійському парляменті. Всі члени парляменту, включно з опозиційними соціялістами, приготовляються оваційно привітати англійського державного діяча, який має тепер 78 років.

● Американський морський велетень, дреднавт „Айова" разом з трьома нищильниками — прибув до португальського порту у Лісабоні, складаючи португальській адміралії візиту. Командувачем цього американського морського з'єднання є віце-адмірал Томас Комбс.

● Совєти знову затримали японський рибальський корабель. Це вже третій з черги рибальський корабель, якого совєти забрали до себе на північно-японських водах, що їх контролюють вони з Курильських островів.

● Японський престолонаслідник Акігіто вернувся до Японії з довгої подорожі по світі й уладив прийняття для 100 дипломатів з їх родинами, з тих усіх країн, що їх відвідав був під час подорожі.

● Московська „Правда" знову нарікає на „відставання" у продукції нових хліборобських машин. І закликає облишити „старі методи" і вживати нових. Скаржиться на поганий стан сільського - господарства в округах Тифлісу, Гомелю, Таганрога, Краматорська і Харкова.

● 4-особова делеґація японського Червоного Хреста виїхала до Москви для переговорів про звільнення японських „воєнних злочинців". Японці твердять, що совєти затримують ще 526 японців.

ЛіЯПмЗТойй-схяпл

● Комуністичного лідера на Маляях, Кік Гуана, вбив його товариш Кок Фея, після чого сам зголосився до англійської поліції. Стріляннна відбулась у джунґлі і згинула в ній випадково теж одна жінка-комуністка.

● У новому рейді англійського війська і місцевої поліції проти терористичних банд Мау-Мау в африканській Кенії, вбито ще 45 терористів і арештовано два десятки.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	5.25	Six months	5.25
На три місяці	2.75	Three months	2.75
В Джерзі Ситі і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	$ 6.50	Six months	$ 6.50
На три місяці	$ 3.50	Three months	$ 3.50

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

П-НІ МЕСТА ПРО УКРАЇНУ

„У Харкові і в Києві, в цих двох метрополітальних центрах України, я переконалася, що навряд чи може бути для українців більша обида, як вважати їх за росіян" — пише п-ні Пірлі Места, бувша американська амбасадорка в Люксембурзі, яка, скориставши з необачного запрошення совєтського уряду, відвідала недавно Совєтський Союз і відбула подорож по Україні. До цього свого твердження вона дає такі вияснення: „Чи ви росіянин? — питала я різних людей, що їх зустрічала на вулицях і в парках. Вони реагували, наче б їх хто вдарив в лице й обурено відповідали: Росіянин? Ні! Ні! Українець! Українець!" В дальшому п-ні Места пише: „Я знала, що українці мають свою власну національність, але я не здавала собі справи з того, що вони вважатимуть за обиду, як їх вважати за росіян — наче б це було останнім, що вони могли б допустити, щоб їх помилково називати. Їхня реакція кидає деяке світло на те, чому Кремль продовжує турбуватись Україною, другою з черги найбільшою республікою в Совєтському Союзі..."

П-ні Места написала багато більше доброго про українців. Її вразила чистота українських міст та головно сердечність українського населення і його приязне відношення до неї, як американки, чого вона не спостерігала в Москві. Не спостерігала вона також у Москві таких сміливих антикомуністичних виступів, як це мало місце в Україні.

Про важливість цих тверджень п-ні Мести, зокрема про її спостереження щодо підкресленої свідомости своєї відрубности від росіян збоку українців, зайво було б говорити. Цій бо американській дипломатці міг би вже тільки божевільний закидати „український шовінізм" або щось в тому роді, що намагаються причіпати білоросійські еміграційні імперіялісти та їхні опікуни кожному, хто говорить про українську національну відрубність та про свідомість тієї відрубности. П-ні Места теж ніхто не може закинути, що вона була під будь-яким впливом „ґалічан" або інших українських „сепаратистів" на еміграції. До свого переконання вона прийшла в самому серці України, найбільш придавленому терором і русифікаційною політикою північного „старшого брата". А все ж таки вона й там переконалася, що українці не тільки не мають жадних „братніх почувань" до своїх колись білих, а тепер червоних московських гнобителів, але вважають найбільшою обидою, як їх називати росіянами. Це останнє, що вони могли б допустити, щоб їх так називати — твердить п-ні Места. Значить, українця в Харкові чи Києві можна б з меншим ризиком обиди для нього назвати татарином, циганом чи ким хочете, тільки не росіянином. Назва росіянин для теперішнього українського мешканця Харкова чи Києва — це удар в лице.

Можна сподіватись, що твердження п-ні Мести, які тепер появилися друком у великому нюйоркському щоденнику „Геральд Трибюн" і які, правдоподібно, вийдуть окремою книжкою, дійдуть до свідомости тих усіх безсторонніх американців, американських авторів, рецензентів, редакторів тощо, які досі падали жертвою білоросійської та іншої брехливої пропаґанди і били українців в лице, називаючи їх росіянами. Можна сподіватись, що це твердження дійде до відома й того американського дипломата, який ще так недавно твердив, на підставі свідчень двох-трьох припадкових дезертирів з совєтської армії в Берліні, що підсовєтські українці не відчувають національної відрубности від росіян і щойно на еміґрації в Німеччині їх „перевиховують". Звичайно, всілякі Дон Левіни, Лайонси та деякі інші „собірателі земли русской" мають ціль в своїй антиукраїнській писанині, але як тепер, в світлі об'єктивних тверджень п-ні Мести, почуваються всі ті американці, які падали жертвою непоінформованости, або, ще гірше, фальшивої поінформованости і постійно били українців в лице зненавидженою ними назвою їхніх московських гнобителів? Якщо вони чесні й справедливі, вони використають кожну нагоду, щоб заподіяну ними українцям кривду й обиду відповідно направити.

П-ні Места своїми безсторонніми і фактичними інформаціями про українців зробила велику прислугу насамперед своїй, ще у великій частині здезінформованій американській батьківщині і дала українцям ту сатисфакцію, на яку вони так довго чекали. Цим вона заслужила собі на найглибшу вдячність як з американського, так і українського боків.

Економічне освідомлення

Зайнята в більшій частині „високою" політикою у зв'язку з міжнародним положенням і безупинною загрозою для вільних народів, українська спільнота в Америці занедбує часто звернути свою увагу на щоденні питання. Ці питання декому видаються дрібними, одначе вони стосуються життєвих справ, які дають підставу „вищій" політиці і ширшій громадській діяльності. До таких питань належать у першу чергу питання економічні, які саме характеризують Америку як країну великого поступу і провідну силу в світі.

З уваги на демократичний американський лад, кожна людина без вийнятку має в цій країні великі, а подекуди необмежені можливості, якщо йде про заснування та ведення підприємства, чи розвиток економічних справ, що їх у щоденному житті називаємо „бизнесом". Ті, що прибули з недавньої скитальщини в Европі й інших частин світу, втягнені в круговорот американського „бизнесу", мусять часом навіть проти своєї волі йти в загальному напрямі, однаково, чи вони на тому зискають, чи тратять. До таких загальних проявів належить так звана „спекуляція", тобто спроби доробитися маєтку не щоденною важкою працею, а вмілим вкладанням зароблених грошей в чужі підприємства в формі уділів і продажу цих уділів при різних нагодах з надією на заробіток.

Саме під теперішню пору Америка складає пляни побудови й розбудови велетенських підприємств не тільки для своїх внутрішніх потреб, але для потреб закордону. Ці підприємства будує не американський уряд, але рухливі та підприємливі приватні люди. Уряд підтримує цей рух, бо від нього залежить також добробут і розвиток країни. Від розбудови підприємств залежить у першу чергу затруднення людности з відповідною заплатою. Водночас це розв'язує питання зужиткування зароблених та заощаджених грошей, які складені в приватному схованку, не виконують свого призначення.

Щоб видобути зароблені гроші з приватних сховків, серед населення ведеться агітація, щоб воно складало свої заощадження в банках, які платять вкладчикам — під теперішню пору майже загальноприйняту — півтретявідсоткову нагороду. У свою чергу банки вкладають ці заощадження в різні підприємства, і таким чином заощаджені фонди мандрують в різні околиці, часом у далекі країни, даючи спроможність підприємливим особам на тому заробляти.

Одначе, банки не завжди спроможні постачати ґрошей на всі підприємства, рахуючися з цим, що вони мусять бути готові кожної хвилини звернути вкладчикам чи то частинно, чи цілістю, їхні заощадження. Крім того, не всі люди складають заощаджені гроші в банках. Тому підприємці мусять іноді звертатися безпосередньо до приватних осіб із закликом давати гроші на підтримку й розвиток їх бизнесу, обіцяючи за те більші зиски, ніж виносить відсоток в банках. Це — заохота купувати так звані „стаки" — цінні папери, що представляють капітал.

Тому, що закупно й продаж „стаків" загально поширені серед усього населення, економічно освідомлені особи говорять про них при зустрічі так, як говориться про погоду або про родинні справи. Одначе, це не значить, щоб кожний американець розумів добре, про що йде мова. Багато осіб, що навіть звикли до „бизнесової" мови, не завжди добре визнаються про що на ділі йде справа. З поняттям „стаку" зв'язане поняття „шерів" (уділів), про які теж говориться в щоденній мові. Далі можна часто почути про купування „стаку" й „шерів" на біржі, що її звуть „стак екщейндж"; про купно „на звишку" або „на знижку" отже про „спекуляцію" а з цим і про зиски та втрати і т. п.

Попри те чуємо щодня про закупно „бондів", як способу „інвестиції" грошей, як теж заклики самого уряду купувати державні бонди як форми позички для країни, щоб вона могла виконувати свої завдання.

Оце тільки пригадка для громадян, які цікавляться загальними економічними справами. Своєчасно треба буде заговорити про них звичайною мовою, щоб дати нагоду читачам застановитися над проблемою, як орудувати грішми, заощадженими важкою працею.

Чим приєднати молодь?

Ця проблема існувала в Америці давно, і коли переглядати старі річники „Свободи", то можна зустріти і статті на цю тему і згадки про публічні дискусії. Вона тісно зв'язана з явищем надзвичайно швидкої, масової і невідхильної американізації молоді. На цьому місці нічого пригадувати причини цього явища, бо вони загально відомі. Ідеться, зрештою, не про американізацію, а про відчуження від українства. І суть проблеми в тому, як зберегти в сентименті до України й українців ту молодь, яка або зовсім не знає, або не пам'ятає української землі. Поза дискусією є правда, що вірність українству та признавання себе до українського пня не тільки не шкодить американському патріотизмові, а навіть допомагає, як допомогли всі пречисленні нації, що їх сини й доньки примандрували сюди і створили американську націю не вирікшися своїх національностей.

Поза дискусією є теж атмосфера родинного дому і старання батьків впоїти дітям сентимент до батьківщини їхніх батьків та дідів. Якщо нема тут доброї волі, то взагалі відпадає дискусія. Але дуже часто й найкраща воля батьків не допомагає: на журбу батькам діти відчужуються від усього, що українське, і — автоматично — відчужуються також і від них, бо тратять з ними духову спільність й зацікавлення тією величезною проблематикою, яка зв'язана з Україною, її змаганнями, її культурою, теперішньою мартирологією, еміґрацією, боротьбою за прихилення симпатій Америки до українських цілей. Багато батьків махнуло і махає рукою: „Нічого не допоможе, атракційна сила американського середовища й американського товариства така могутня, що вона все інше нівелює". Це арґумент для виправдання власної інерції. Але були і є батьки власне такої доброї волі, які, не затративши українського патріотизму й маючи громадське чуття, пляново стараються народжених уже тут своїх дітей, чи малими дітьми сюди привезених, — зацікавити чимсь таким українським, що, не відтягаючи від американізму, затримало б їх для української справи.

Довгий час думали, що найсильнішим засобом для цього є українська побутовщина. У цьому напрямку безумовно великі заслуги поклав і Авраменко й інші піонери українського танку, хорів і аматорських театрів, які притягали українсько-американську молодь. Однак український етнографізм був уже й раніше дискусійним засобом для защеплювання сентименту до незнаної батьківщини батьків, а стосований невідповідно викликав зовсім несподівану неґативну реакцію. Недавно один старий іміґрант оповідав, як він запровадив був своїх дітей на фільм „Маруся" (перерібка „Ой не ходи Грицю" Старицького) і до театру, здається, на виставу „Безталанної". Завваги дітей були для батька розторощуючі: „Яка ж це країна, де хати вкриті соломою, а люди ходять босі?!" Козаччина дітей ще зацікавлює, бо овіяна романтикою, яка нагадує колишній американський „Дикий Захід" з його боротьбою проти індіян. Зацікавлюють традиційний національний одяг, чоловічий і жіночий. Але цього замало, бо це — тільки форма без духового змісту. І здається, що саме на наших очах відбувається процес завмирання етнографізму, як доцільного й успішного засобу приєднування до українства та зберігання при ньому нашої тутешньої молоді.

Це стоїть безумовно у зв'язку з настроями та сферою духового зацікавлення новоприбулої молоді. У „старому краю" в часі між двома світовими війнами побутовщина вже перевелася. Витиснула її модернізація всього українського життя, реалізм політичної боротьби, динамізм нових течій, поступ культури в усіх ділянках, що наздоганяла культуру Заходу: в літературі, театрі, музиці й образотворчому мистецтві. Старша новоприбула молодь привезла з собою з краю й европейської еміґрації зовсім інший духовий клімат, далекий від побутовщини: нема її тут ні в одній молодняцькій організації, ані назверх, ані тим паче в духовому змісті. І коли її захоплює щось нове, то тільки творче, поступове, щось таке, що йде з задумом часу і не залишається позаду творчих зусиль американської культури. В суспільно-політичній площині молодь теж уже захоплюється не патріотичними фразами та сентиментальними бідканнями, а конкретними питаннями, як пов'язати українську політику з американською, де вони збіжні й у яких точках розбіжні, у чому і як треба найкраще орієнтуватися в американській дійсності, щоб якнайбільше допомогти визвольній боротьбі України, і що є в Америці найкращого та найцікавішого, що треба пізнати, щоб защепити для наслідування в Україні. І коли новоприбула молодь безумовно тісніше зв'язана з українським життям, як тут роджена, і тому ширший та глибший засяг її зацікавлення українською проблематикою, то — здається — в одному пункті і тут народжена і новопробула молодь однозгідна: вона хоче речей поступових, хоче доказів, що українці не є відсталий і недорозвинений нарід, вона думає тими самими категоріями у відношенні до форми і змісту політичної боротьби та культурницького життя.

На цьому тлі можна зробити цікаві спостереження на деяких останніх імпрезах. Однаково на концерті „Думки", як і на „Літературно-Мистецькому Ярмарку" в Ню Йорку було серед масової публіки чимало тут народженої молоді. Їй імпонувала програма імпрези, виконання, рівень виконавців, поведінка авдиторії. Відомо, що молодь є інколи суворішим критиком як старші фахові критики, бо керується виключно порівняльним критерієм: як є у найближчого сусіди і як є у нас. Цим найближчим сусідою української громади в Америці є саме корінно-американське життя: театр, концерти, література, журнали, преса, книжки, політика, товариські імпрези. Коли ми знижуємось мистецькою програмою до рівня примітивізму, то це відштовхує. І навпаки: коли програма і її виконання дорівнюють добрій американській імпрезі (очевидно, відкидаючи технічні засоби!), то це притягає. Етнографізм може притягнути теж, але тільки тоді, коли він поданий у високій мистецькій формі. Тому американський Інтернешенел Інститут зацікавився Капелею Бандуристів, і тому ця Капеля може притягати українсько-американську молодь. Тому щира порада: підтягати рівень українських імпрез! Дивитися на наші імпрези, як на пропаґандивний засіб і перед американцями і перед нашими власними, тут уже народженими дітьми, яким треба наочно доказати, що українці — це вартісна, культурна, модерна нація.

Ярослав Курдидик

Большевицькі зони в Південній Америці

Коли большевики побачили, що їхнім „п'ятим колонам" у ЗДА не то не сприяє дальша розбудова, а навіть заноситься на їхню повну ліквідацію, вони вирішили перекинути свої сили і впливи в інший бік. Мета ж у тому, однак, та сама — дістатися до ЗДА не з фронту й знутра, як це вони робили досі, а з „чорного ходу". Маємо тут на думці події, що відбуваються у Ґватемалі і Британській Ґвіяні.

Що ж там направду діється?

Між Ґватемалею і Британською Ґвіяною, у карібській зоні, створилося нове комуністичне вогнище. Треба признати, місце для цього большевики вибрали дуже вдало. Адже звідтіля найкраще буде тримати на випадок потреби Панамський канал під перехресним вогнем і контролювати цей живчик американської стратегії.

За вістками з Ґватемалі відомо, що большевики переслали туди велику кількість механізованої зброї, в тому числі й важкої, що скомунізована армія має у своїх руках всі стратегічні точки у цій країні; що все це закріплюється й поширюється леґальними державними засобами, і що комуністичні впливи почали променювати й на сусідів, в першу чергу на Британську Ґвіяну. Головним постачальником зброї є чеські заводи Шкода. Її доставляють комуністичні аґенти, які мають в своєму розпорядженні не лише моторові судна, а й літаки та малі парашутні диверсійні групи.

Якби до Ґвіяни не прибули своєчасно англійська морська піхота та ґвардійські стрільці і не зайняли важливіших стратегічних точок, хто знає, в якому напрямі пішли б дальші події у тому, хоч і невеликому, але добре підготованому, новому большевицькому вогнищі.

Від квітня ц. р., коли прем'єр-міністер Джаґан перейняв провід так зв. Робітничої Прогресивної Партії (точніше — комуністичної) і розпоряджав більшістю в парляменті, багато дечого змінилося у цій, досі автономній англійській колонії. Увесь той час Джаґан і його комуністичні попутники використовували лише на те, щоб державними грішми належно підмінувати цю країну.

Вони підготовляли робітників до страйків, а тих, що відмовлялися від послуху, тероризували погрозами.

Тепер у Ґвіяні становище змінилось. Губернатор усунув від влади прокомуністичний уряд Джаґана і припинив важність конституції. У відповідь на це його партія проголосила генеральний страйк і бойкот всього, що англійське. Цукроварні припинили працю і цукрова троща перестоює, а та, що вже була зрізана, масово гниє і пропадає. У копальнях бокситу (сировцю, з якого продукують алюміній) також вся праця припинилась, і тубільці погрожують, що коли англійці зважаться на будь-які репресії, то вони спалять столицю Джорджтавн. Як відомо, всі будівлі в Ґвіяні дерев'яні і виконання такої погрози було б рівнозначне загальній катастрофі.

Комуністичні впливи з Ґвіяни та Ґватемалі перенеслися вже й до Джамейки. За останніми вістками, там теж заноситься на малу пробольшевицьку палацову революцію. Щоб зрозуміти, звідки це все виводиться і за яким ключем це все здійснюється, треба згадати, що на недавньому з'їзді, контрольованої большевиками Федерації Профспілок у Відні вирішено, за точно наміченим пляном, переводити саботажі у всіх промислових зонах, які мають будь-яке економічне відношення до ЗДА. А Ґвіяна є одним із поважніших доставців алюмінію до ЗДА і Канади.

Успіхи комуністів, як бачимо, полягають головно в тому, що вони використовують і підтримують з усією тонкістю і чуйністю те, на що досі залишався глухим Захід — самостійницькі рухи й настрої колоніяльних народів. Вони використовують непоінформованість і незнання колоніяльними народами того, що в собі насправді криє комунізм. Їхні впливи ми бачимо у цілій ланці держав від Кореї почерез Індо-Китай, Маляї, Ґватемалю, Ґвіяну, а тепер і Джамейку. А що робить Захід, щоб припинити поширення тієї грози, яка спалахує щораз новими пожежами? Все ще збирається говорити про пакт неаґресії з Москвою. А комуністи, використовуючи наївність Заходу, матимуть нову нагоду до ведення безплідних дебат, і вміжчасі поширюватимуть свої імперіялістичні впливи і „підбиватимуть без боїв" нові країни світу...

II. Конґрес Европейського Руху в Гаазі

8-10 жовтня в столиці Голляндії засідав II Конґрес Европейського Руху. Цей Рух має ще іншу назву: Дійовий Комітет для Наднаціональної Европейської Громади. Европейський Рух почав свою діяльність з почину Черчила, який поставив перед европейськими народами плян об'єднання на основі свободи і рівности для оборони проти московського імперіялізму і для ліпшого розвитку господарських сил европейського простору. Після I Конґресу Европейського Руху в 1948 році в справі об'єднання вільних народів Західньої Европи переведено велику роботу. Спілка Вугілля і Сталі, до якої належать шість держав, включно з Німеччиною і Францією, дає вже добрі наслідки.

Ініціятори і учасники організацій Европейського Руху не задовольняються початковими успіхами, їх ціль — створити не тільки господарське але й політичне об'єднання. Частиною цього політичного об'єднання має бути також Европейський Комітет Оборони. Ця організація має удержувати рівновагу сил в цій частині Европи і забезпечити дієзнатність цих держав супроти імперіялістичної небезпеки зі Сходу.

Хоч Британія, з відомих причин, не може приступити, як член до Об'єднаної Европи, однак громадська думка Англії прихильно ставиться до кооперації своєї країни з федеральною Европою.

Після першої світової війни австрієць, граф Куденгове-Калерґі, заснував був Европейський Рух, до якого тоді громадська опінія в різних країнах не поставилась належно. Страшний досвід другої світової війни примусив найвизначніших політичних провідників Европи, з допомогою З'єдинених Держав Америки, приступити до здійснення великого пляну.

II Конґрес Европейського Руху почався в просторій Лицарській Залі, що стоїть над каналом, у якім плавають білі лебеді. На відкриття прибула королева Голляндії Юліяна з своїм мужем. Найвизначніші голови Европи з'явилися на цей Конґрес. Відкрив засідання Конґресу П. А. Спаак, провідник Бельгійської Соціялістичної Партії, бувший прем'єр. В своїй промові він привітав королівську пару і подякував за виявлену прихильність до об'єднання Европи. Промовець прочитав привіт британського прем'єра, сера Винстона Черчила, і дав слово найвизначнішому прихильникові европейської єдности у Франції п. Шуманові, авторові „Шуманового пляну".

Шуман, пригадавши факти,

(Закінчення на стор. 4)

Лев Шанковський

ПОЗАЛАШТУНКОВА БОРОТЬБА ЗА ВЛАДУ В СССР

(5)

Дня 24 березня 1950 р. Корнієць, віце-прем'єр Української ССР, проголосив через ТАСС заяву, що український збройний спротив в західніх областях України остаточно зліквідовано. Для кожного, хто слухав цю заяву, було ясно, що в Україні сталася якась важлива подія. Сім місяців пізніше (Ассошієйтед Пресс повідомила про смерть генерала дня 21 жовтня 1950) знає вже про цю подію українська еміґрація: на полі бою загинув Головний Командант УПА — ген.-хор. Тарас Чупринка.

Не зважаючи на смерть свого Команданта, УПА й підпілля продовжували діяти. Цілий 1951 рік відбувалась на Рідних Землях чергова, вже одинадцята з черги, „ліквідаційна акція". Загони Ковальчука вганяли по українських землях, щоб уже остаточно запевнити Кремль, що УПА й підпілля перестали існувати. І знову ця акція дійшла до відома компетентних чинників на Заході, і знову про неї заговорила преса вільного світу (див. коментар д-р Персона з 21. 1. 1951).

Дня 5 березня 1953 р. (якщо ця дата правдива, то це рівно за три роки після смерти сл. пам. ген.-хор. Чупринки) помер російський Бонапарт — Сталін. Відійшов у вічність з переконанням про незнищимість визвольного руху українського народу, що був і є „головною небезпекою" для створеної ним Російської імперії.

Смерть диктатора відбулася в дуже таємничих обставинах. Незадовго перед смертю проголошено в Кремлі про змову жидівських лікарів на життя визначних керівників російської армії: марш. Васілєвського, марш. Говорова, марш. Конєва, ген. Штеменка, адм. Левченка й інших. Ми навмисне називаємо всі ці прізвища, бо вони показують на людей, які були керівниками табору „російської воєччини". Крім цього, повідомлення про арешт лікарів називало ще двох небіжчиків: Жданова і Щербакова, що мали бути канонізовані на „мучеників" цього табору, який готувався до цілковитого перейняття влади в СССР.

Немає сумніву, що проголошення про арешт лікарів було вершком затій табору воєччини. Не важко передбачити, в чому полягала б перемога цього табору. Процес лікарів став би сиґналом для нової великої чистки („евреєв і ротозєєв", під якими треба розуміти всіх противників російської воєччини), але й першим кроком у напрямі війни проти Заходу. Процес мав викликати широку хвилю антисемітизму в СССР (гаслом „Бей жидов, спасай Россию" завжди рятувався царський режим у скрутних для нього ситуаціях), що мало викликати філосовєтські настрої арабських і мохаммеданських мас на шляху дуже правдоподібного походу „доблесного воінства" по нафту в Ірані й арабських країнах. Цікаво, що якраз у такий момент загинув Сталін. Коло його труни ви даремно шукали б його найближчих соратників з особистого секретаріяту — Поскрьобишева, Шкірятова, Сєрова... І вас незвичайно інтриґує маленька заміточка на останній сторінці „Известий", з 17 лютого 1953 р. про те, що незадовго перед смертю Сталіна помер нагло ген.-майор Л. Косинкін, що командував охороною московського Кремлю, який у своїй довговіковій історії бачив не одну таємницю...

Всі ці події змушують нас думати, що до остаточної розправи з табором російської воєччини опозиція готувалась довго, пляново й систематично. До речі, на XIX з'їзді партії цілком виразно звучали нотки непорозумінь між обома таборами. Пригадуємо деякі з них. Про доповідь Сталіна на з'їзді не було оголошено, але він все ж таки доповідав. Між його промовою і промовою Маленкова уважливий читач знайде поважні розбіжності. Ще більше ці розбіжності видно, коли читаєш вже „історичну" статтю Сталіна в журналі „Комуніст", що появилася за два дні перед з'їздом.

Отже все показує, що табір „опозиції" був організований і діяв увесь час. Після смерти Сталіна цей табір опанував ситуацію від першої ж хвилини, але заклики до „єдности" свідчили може найкраще, що цієї „єдности" насправді не було. Одним з найважливіших розпоряджень, що його видали наслідники Сталіна, було розпорядження про реорганізацію державних установ. Скасовано значну кількість міністерств, і цим актом наслідники Сталіна забезпечили за собою кращу контролю над державним апаратом і над господарчим сектором. Окрему вагу мало розпорядження про влучення МҐБ до міністерства внутрішніх справ. Таким чином, одна з основ сили табору російської воєччини опинилась під контролею переможців. Правда, назверх це ще виглядало так, ніби після смерти Сталіна зберігалась „єдність", бо на чолі об'єднаного міністерства поставлено Берію. Але вже само це призначення мало в собі зародок його майбутнього упадку. „Колеґіяльне" керівництво в такій формі не могло існувати, і для кожного було ясно, що або Берія підпорядкує собі Маленкова, або навпаки. Перипетії упадку одного з головних тузів апарату російської воєччини ще докладно на Заході не досліджені, але одно вже відомо, без огляду на те, чи Берія втік, чи він арештований, а може вже й зліквідований, — що його упадок не зрушив нікого з його однодумців і спільників стати на його захист. Цілий СССР задовольнився поясненням, що він — „махровий аґент американського імперіялізму".

Чому завдячують свій успіх переможці першої рунди боротьби за владу? На нашу думку, справа не в танках, про які розповідає леґенда, що їх було вжито для арешту Берії, не в тому, що „армія" була проти МҐБ і підтримала теперішніх переможців. Справа таки в настроях широких підсовєтських мас. Оці настрої мас — це незмінні аксесуари кожної політичної сили, байдуже, чи в демократичних, чи в монопартійних державах. Було б помилкою думати, що ці аксесуари є невимірні, або не існують в монопарнійних державах типу СССР. Навіть найбільші монопартійні й тоталітарні потуги шукають підтримки мас і вживають різних способів, щоб перевірити, які є їх настрої чи політичні бажання.

Д-р І. Мірчук

ЗУСТРІЧ ІЗ ФРАНЦУЗЬКИМИ СТУДЕНТАМИ Й НАУКОВЦЯМИ В ШТРАСБУРҐУ

Поширення об'єктивних відомостей про українське духове життя та про здобутки української культури серед народів західнього світу виказує — як відомо — дуже поважні недоліки. До цих упосліджених під цим оглядом країн належить Франція, якої ширші провідні кола, що перебували під російськими або польськими впливами, української проблеми майже не знають. І тому зі спеціяльним признанням треба підкреслити ініціятиву Президії ЦЕСУС-у, яка використовуючи присутність нашої студіюючої молоді на другому високошкільному курсі українознавства в Вальдбурґу, біля Штрасбурґу, зорганізувала при дуже активній допомозі проф. О. Кульчицького, як представника Українського Вільного Університету, студійні дні з українською проблематикою при співучасті таких французьких науковців, як професор міжнародього права на Унісерситеті в Ліль і Інституту Політичних Наук в Парижі, Лє Руа, — директор „Oevre d'Orient" в Брюсселі о. Дюмон та слявіст Штрасбурзького університету, проф. Унбеґави. Від Українського Вільного Університету мали взяти участь проф. О. Кульчицький, І. Мірчук та О. Шульгин, але останній з вини генерального страйку у Франції не міг з'явитися на зустріч. І саме цей момент — припинення усякого залізничного руху та пошти впродовж більше двох тижнів, був причиною, що ця зустріч із французьким духовим світом не могла випасти так, як було проєктовано, а самих організаторів поставила перед дуже важкі організаційні трудноці. Проте, не вважаючи на такі перешкоди, зустріч відбулася з успіхом, а її пропаґандивне значення дуже поважне. Не тільки місцева преса, як Le Nouvel Alsacien, Dernieres Nouvelles d'Alsace — поміщували в кількох числах про цю конференцію обширні комунікати на видному місці, але навіть паризькі органи, як напр. „Le Monde", „La Croix", „Figaro" принесли короткі, але змістовні звідомлення. Це в першу чергу заслуга проф. Ол. Кульчицького, який зумів знайти доступ до французьких журналістів.

З виголошених рефератів треба підкреслити в першу чергу доповіді чужинецьких докладчиків, а саме проф. Лє Руа про міжнародні договори України в XX. стол. та о. Дюмона — про Україну і релігійні взаємини між Сходом і Заходом. Перший з них у блискучій, тільки французькому духові притаманній формі, представив усі дії нового політичного чинника на Сході Европи на міжнародньому форумі, зібравши в розмірній короткій доповіді увесь матеріял, що відноситься до цього предмету. Проф. Лє Руа поділив історію міжнародніх взаємин України із зовнішнім світом на три періоди, а саме — період першої світової війни, в якій наша батьківщина являється об'єктом конкуренційних змагань двох воюючих партнерів, а саме — центральних держав і антанти. Після першої світової війни зголошуються до слова большевики і стараються втягнути Україну в орбіту своїх великодержавницьких інтересів. Друга доба — це час змагань за признання меншинних прав українців в межах держав, що захопили частини української національної території, і врешті третій період хоча би формального існування української державности — в межах Совєтського Союзу, якого лідери з цілком інших мотивів подбали про те, щоб Україна була прийнята, як самостійний член до Організації Об'єднаних Націй. Нав'язуючи до цього факту, З'єдинені Державни Північної Америки обмірковують питання окремого допломатичного представництва в Києві. Українська проблема — це вже не питання національної меншости в межах якоїсь держави. „На тлі проблеми федерації держав виринає проблема України, якої уряд є під знаком запиту, але державні межі поза всякою дискусією". А майбутнє Східньої Европи, а тим самим і України, — це питання, яке стоїть на першому місці нинішньої світової політики.

Другий доповідач духовного стану торкнувся дуже важливої церковної справи на Україні. Представивши коротко історію церковно-релігійного питання від самих початків аж по нинішній день, доповідач видвигнув ідею історичної місії, з якою виступив в межах нашої історіографії Вячеслав Липинський в своїй незвичайно цінній праці: „Церква і релігія в історії України". Перед нашою батьківщиною стоїть завдання бути посередником між православним сходом і католицьким заходом. До здійснення цього імпозантного пляну покликала Україна на підставі свого досвіду в унійних змаганнях мин. століть. О. Дюмон проаналізував дві великі спроби об'єднання ворожих до себе церков, а саме Флорентійську і Берестейську унії. Характеристичним в обох випадках є становище українського громадянства, яке в Берестї виказує поважну ініціятиву в напрямку об'єднання Церков; відношення його до Флорентійської Унії різнилось теж чітко від настроїв московського народу, який під впливом царату зайняв до неї крайно ворожі позиції.

Перший український доповідач, проф. О. Кульчицький — говорив про питання української психіки. У висліді співдії різних чинників витворилося в українській психіці західнє наставлення, яке доповідач ілюстрував при помочі різних фактів. Одначе попри це не треба забувати, що існують також і східні впливи, які до деякої міри рівноважать односторонність західньої психіки. Докладчик підкреслив, що під Сходом не розуміє Росії.

Проф. Мірчук у своїй доповіді про українську культуру між Сходом і Заходом облегшив собі завдання, обмежуючися до зв'язків між Україною та Заходом в ділянці світоглядово - філософічної думки. Войшов він із засновку, що саме в цій ділянці найкраще можна ствердити пануючі в даному громадянстві духові тенденції. Від найдавніших аж до наших часів виступає в нашому духовому життю тиготіння на Захід, не зважаючи на наше геополітичне положення на окраїнах Европи. Прикладів для цього твердження можна навести дуже багато, так, що цю притаманність нашої вдачі признають не тільки свої, але також і чужі дослідники.

Усі доклади викликали дуже живу дискусію, в якій брало активну участь молоде покоління наших науковців, як п. Гузар, д-р Маркусь, Мардак, Митрович та інші.

Можна сподіватися, що на підставі дотеперішнього досвіду вдасться в недалекому майбутньому зорганізувати другий такий курс українознавства для французів, але вже в Парижі.

ДО ЖІНОЧОЇ МІЖНАРОДНОЇ ВИСТАВКИ

Український Виставковий Комітет оцим звертається до громадянства із закликом підтримати своєю присутністю Виставку, яка має відбутися в днях 2—8 листопаду ц. р. у виставовому павільйоні Реджімент Арморн Парк Евню, 34 вулиця в Ню Йорку.

Український Жіночий Виставковий Комітет склався ще весною із представниць всіх жіночих товариств Ню Йорку з метою зорганізування участи українок у Міжнародній Виставці. Весь цей час провадились Комітетом підготовчі праці. Відбувались засідання цілого Комітету, на яких обговорювались засадничі питання, збирались сходини різних секцій, де вже вирішались справи поодиноких ґалузей — улаштовання самого кіоску, які саме експонати мають бути виставлені цього року, які супровідні імпрези мають доповнити виставку, організація інформаційної служби та безліч інших дрібних і побічних річей, які також мають велике значіння при організації великого діла.

Тепер, коли до Виставки залишається лише один місяць часу, праця провадиться із повною інтенсивністю. Треба прикласти всі зусилля, щоб Виставка мала належний рівень так само як і її додаткові частини - імпрези: показ ноші та показ нашої дітвори, а також і господарська частина, якою так цікавляться жінки, відвідувачі виставки.

Це завдання Комітету, а що воно не є легке, про те мабуть нікого не доводиться переконувати, особливо, коли взяти на увагу, що організація Виставки вимагає не лише витрати енергії, часу і доброї волі, але також і грошових видатків.

Вже згадувалось в пресі, що Виставковий Комітет приступив до праці, не маючи жадних фондів і що фінансово може він спиратись лише на прибуток із проданих квитків. На оплату місця у Виставовому Павільйоні Комітет затягнув позичку, яка має бути повернена після Виставки. До того приходять ще інші більші чи менші біжучі витрати.

Так стоять наші фінансові справи. Отже Виставка мусить мати не лише моральний успіх, але має принести також зиск на покриття витрат — принайміні так. Але Комітет сподівається, що громадянство підтримає справу у більшій мірі і не омине Виставку Українського Народнього Мистецтва, яка являється одним із способів пропаґанди цілої української справи. Розходиться лише про те, щоб ця підтримка була своєчасна і добрі інтенції відвідувачів не пішли в порожнечу. А для того треба зробити так мало — лише не відкладати купівлю вступного квитка аж до днів Виставки, а купити його заздалегідь і то з українських рук. Ще раз пригадуємо, що процент із проданих нами квитків — це єдина наша можливість. Із квитків, які українці придбають при вступі на Виставку Комітет не має нічого. Отже найдіть хвилину часу і зайдіть в одну із наших книгарень, щоб купити квиток на Виставку Народнього Мистецтва. Можна набути квитки і у приватних осіб — то вже і йти нікуди не треба, лише не відмовитись від запропонованого квитка і не казати — „аж пізніше", як то часто доводиться чути тим, що беруть на себе нелегке і невдячне завдання розповсюдження квитків.

Звертаємо увагу громадянства на ті речі і просимо відгукнутись вчасно із готовістю. Нехай українські гроші ідуть в українські руки на Українську Справу.

Ол. Животко.

Українська Вільна Академія Наук у США
Мистецька Кураторія

У неділю, 25 жовтня 1953 р., о 6 год. 30 хв. веч., в приміщенні Українського Літературно-Мистецького Клюбу (149 — 2 Ев. Ню Йорк) відбудеться засідання Мистецької Кураторії УВАН у США. Доповідатиме Ігор Соневицький: „Сильвета Нестора Нижанківського на фоні зах. української Музики". Доповідь буде ілюстрована виконавцями творів композитора: Піяністка Дарія Каранович, Оперний співак М. Скала-Старицький (Париж, на грамоф. платівках).

Керівництво Кураторії.

Лев Островський

КРИВАВИЙ ДЕНЬ

У зв'язку з недавньою дискусією про жидівські погроми в бувшій царській Росії, пригадую подібну подію, що я був її свідком. Діялося це в одному з бувших губерняльних міст в Україні. Я працював в редакції невеличкої місцевої газети й тому мав змогу пізніш ствердити, що подібні випадки відбулися тоді майже по всіх більших містах т. зв. „Юґа Росії", куди напливав з центральних російських областей купецький авантурничий, а часто й злочинний елемент. На тих зайдів спиралася влада в боротьбі проти свідомого українського населення, яке трималося разом з лівими партіями, а зокрема з жидівськими політичними партіями, про що недавно писав у своїх спогадах в „Свободі" В. Дорошенко.

На цих самих зайдах спирається й російська комуністична влада, і вони так само підтримують тепер цю владу, як колись підтримували погроми, що їх влаштовувала російська влада над лівими групами, зокрема над „сепаратистами" і жидами.

Це було 18 жовтня 1905 року. З самого ранку я сидів в невеличкій кімнаті редакції і спокійно виправляв до друку одержані за ніч телеграми „Петербурзького телеграфічного агентства". Майже з усіх закутків держави надходили вістки про заворушення проти російського уряду, про страйки робітників, організації робітничих союзів, страйкових комітетів, а найбільше про припинення залізничого руху.

В 11 годині одержую нову телеграму. Пишу посвідку, що одержав, розпечатую, читаю. В очах замиготіло, серце забилося.

— Конституція — вирвалось у мене. Товариші збіглися до мене, запитують: „Що таке? Яка конституція?"

Я перечитую зміст телеграми. Веселий, але невиразний настрій опанував усіма. Хотілося вірити в те, що займається зоря нового життя народів Росії, а разом із тим ніби щось щеміло коло серця. Чогось закрадалось недовір'я в щирість уряду.

Але ж бо телеграма! Читаємо ще раз і ще раз.

Я вхопив телеграму і майнув до друкарні (вона містилась у середніх кімнатах). Попрохав дати мені кашту з як можна найбільш виразними літерами і став сам складати манифест.

Звістка про телеграму умить облетіла все місто, до редакції почали збиратися товпи народу, нетерпляче запитували: чи скоро маніфест вийде з друку?

Побачивши таке зворушення народу, заметушилась і поліція. До редакції прибіг околодочний надзиратель, а за ним справник. Допитуються, що тут сталось.

Прочитавши перший відбиток телеграми справник зблід. А з натовпу народу чуються вигуки: „Чого прийшов? Геть поліцію! Воля!"

Надруковані телеграми розходились умить.

Прийшовши трохи до себе, справник негайно зажадав „подлінную" телеграму. Йому дали. Прочитав і зник. На вулиці ж відбувалося народне віче (мітинґ). Промовці роз'яснювали значення маніфесту, кликали нарід до єднання. Винесено ухвалу: позамикати всі крамниці, припинити роботи по фабриках і майстернях.

Поліція згубила голову. Вона не знала, що їй робити. Народня ж маса збільшувалася. Революційні пісні все гучніше лунали по вулицях міста. Реалісти й гімназисти, довідавшись, що коїться, й собі демонстративно припинили навчання й висипали з піснями на вулицю. Їх привітали гучними оплесками.

Святочний похід рушив по вулицях міста. Він тягнувся кілька годин без усякої перешкоди збоку поліції. А поліційський пристав навіть був у натовпі й вигукував: „Хай живе конституція!"

Але... коли обійшли місто і повернулися на ріг вулиці, де містилось „полицейское управленіе", проти поліційського двору з'явився якийсь хуліган і крикнув: „Бей жідов!"

На цей поклик із двору поліції вибігла юрба із величезними кілками в руках і кинулася на натовп. Люд кинувся врозтіч. Революціонери, озброєні револьверами вже (чутка про можливість погрому снувала по місту вже кілька днів) дали кілька пострілів у повітря, й напасники завернули знову у двір поліції.

Тим часом „командира" погромщиків хтось тяжко поранив і його відвезли до лікарні.

Проходить кілька хвилин. Озброєна молодь радиться, як бути, що діяти. Юрба хуліганів знову появляється на вулиці, але вже не сама, а під охороною озброєних поліцаїв і козаків; Починається стрілянина. Падають вбиті, поранені. Погромщики громлять усе, що попадає під руки... Ламають двері, вікна, викидають на вулицю та грабують жидівське майно, підпалюють будинки.

Нещасні жиди з малими дітьми бігають, кричать, шукають захисту у сусідів, в будинках гімназії, реальної школи тощо. Найбільше їх зібралося в будинку жіночої гімназії. Про це довідалися погромщики й кинулись туди. Хто з гасом, хто зі соломою. Беруться підпалювати будинок.

На щастя з'являється якийсь пан-отець. Починає благати, падає на коліна. Слізьми, горячою промовою доходить до сердець дикунів. Опускаються їх руки. Тисячки людей віддихають легше. Їм спасли життя.

Три дні й три ночі тривали напади на жидів.

Три дні й три ночі поліція й козаки не тільки охороняли погромщиків, а й самі грабували жидівські крамниці й мешкання.

Більш помірковані „набожні" хулігани під час цих кривавих злочинів, взявши портрети „царя - батюшки", ходили по місті й співали „Боже царя храні", та „Спаси, Господи"...

Так сумно закінчилася радість, яку викликав маніфест царя Миколи II. про волю.

Так зустріли ту „волю" темні типи, підюджені проти жидів поліцаями та іншими урядовцями й „істинорусскими" купчиками.

Із студентського життя

Управа Союзу Українських Студентських Товариств Америки, поставила собі, як одно із своїх завдань. нав'язання дружної співпраці із українськими молодечими організаціями та організаціями інших народів. Вислідом такої постави є нав'язання дружніх зв'язків із Об'єднанням Білоруських Студентів у ЗДА. В тій справі висилав референт зовнішніх зв'язків СУСТА п. Михайло Почтар письмо до Об'єднання Білоруських Студентів у ЗДА, виясняючи цілі та завдання СУСТА і пропонуючи потребу тісної співпраці.

На це письмо відповіли білоруські студенти заявою повної співпраці, та пропонують, щоб вже в якнайкоротшому часі скликати до Ню Йорку нараду українських та білоруських студентських відпоручників.

І. Го.

ВІСТІ З УКРАЇНИ

(За совєтською пресою)

„ЩАСЛИВИМ РАДІСНИМ ЖИТТЯМ ЖИВЕ ПРИКАРПАТТЯ"

Про це пише „Радянська Україна" і одночасно подає зразки народної творчости, яку нібито складають самі наші гуцули. Ось така „коломийка" про „знатну доярку" Ганну Козак із села Рожнова, Кутського району:

„Колись була із служивців
У пані-смосці,
Тепер знатна ти доярка
В нашому колгоспі.
Про твій рекорд у газетах
Стали вже писати,
Про твій рекорд певно буде
Вся країна знати."

Кожний легко може пізнати, що цю „коломийку" склав сам кореспондент, тов. О. Ротенко — „методист Станиславівського обласного Будинку народної творчости", бо західньоукраїнський селянин не може вживати таких слів, як „служивець", яке находимо в першому рядку цієї „коломийки". Тільки „служивці" совєтського часопису складають коломийку „та веселим тоном, що з'єднались з руським братом, ніби Волга з Доном".

ВІД СІЧНЯ ДО ВЕРЕСНЯ НЕ НАПРАВИЛИ МОТОР

М. Дереза повідомляє „Радянську Україну" про таке „темпо большевицької праці".

„Ще в січні колгосп ім. Леніна, Остерського району на Чернігівщині, здав Київському авторемонтному заводові ч. 2 в ремонт мотор для автомашини 31С-5. Вартість ремонту колгосп сплатив своєчасно. Але мотор досі не відремонтований. На неодноразові нагадування адміністрація заводу відповідає обіцянками".

ЯК ВОНИ ДБАЮТЬ ПРО СПОРТ

Про те, як большевики дбають про спорт і так звану „фізкультуру", — багато пишеться в совєтських часописах. Але дійсну правду про це находимо в „РУ" з 24-го вересня.

„Багато молоді Ленінського цукрокомбінату (Кегичівський район, Харківської області) цікавиться фізкультурою. Але ця робота занедбана. Тренування футбольної команди не провадиться. Стадіон занедбаний, на футбольному полі нерідко випасають корів. Заводський комітет профспілки і партогранізація не цікавляться станом фізкультурної роботи".

ІІ Конгрес Европейського Руху в Гаазі

(Продовження зі стор. 3.)

які повели до об'єднання европейських народів по другій світовій війні, заявив, що він не задовольняється досягненими успіхами і виставив домагання: „Скасувати доктрину національного суверенітету". Він хотів би створити наднаціональний европейський уряд.

Згідно промовляв представник Німеччини фон Брентано. Він висловив надію, що Конгрес у Гаазі дасть підмогу для здійснення европейської політичної єдности. Вибори в Німеччині 6 вересня показали, що німецький народ хоче примирення з Францією і Европейської Спілки Народів.

Бельгійський делегат Фіне, учасник Спілки Вугілля і Сталі, підкреслив, що для успіху цієї організації потрібна також політична єдність держав, що приступили до цієї спілки.

Француз п. Куртен заявив, що об'єднання шести держав Европи — це тільки початок: ціль Европейського Руху — об'єднати цілу Европу.

Великий інтерес членів Конгресу викликала промова Сальвадора де Мадаріяґи, голови Культурної Комісії Европейського Руху (ліберал, еспанський емігрант). Він перестерігав перед надіями на „миролюбність" Москви і висловив жаль, що Еспанія перебуває під диктатурою, через що еспанський народ не може взяти участи в об'єднаній Европі поряд з іншими вільними націями. Однак п. Мадаріяга висловив надію, що Еспанія буде вільна і тоді стане частиною об'єднаної демократичної Европи.

Про країни за залізною заслоною згадав у своїй промові польський представник граф Рачинський, підкресливши, що єдність Европи не матиме значення, якщо всі народи її не дістануть можливости жити вільно і в добробуті.

Комісії, на які розділився Конгрес, виконали свою роботу і подали Конгресові свої резолюції на затвердження. Конгрес прийняв також „Заклик до Европейських Народів", в якому ставить домагання створити Европейську Наднаціональну Спілку. Ця Спілка має спиратися на всенародному голосуванні і на наднаціональний виконній владі, відповідальній виключно перед Европейським Парляментом.

При закритті Конгресу промовляли, висловлюючи великі надії на дальший розвиток Европи, такі особи: п. Тетжен, заступник прем'єра Франції, п. Андре Філіп, голова Соціялістичного Руху за Об'єднені Держави Европи (Франція), Де Гаспері, був. прем'єр Італії, і нарешті П. А. Спаак, якому вручили „европейський пашпорт" ч. 1 за його заслуги для ідеї Об'єдненої Европи.

В конгресі взяли участь, як гості-обсерватори, з українського боку: проф. Панас Феденко, а також п. Ніна Хмель і д-р Богдан Феденко (представник молоді). Участь у Конгресі дала нагоду для нових знайомств і для поширення інформації в трьох світових мовах під назвою: „Україна і Об'єднана Европа". Члени Конгресу і численні представники світової преси виявили зацікавлення до тез, які поставлено в згаданій інформації.

Проф. Феденко і д-р Б. Феденко брали також участь в засіданні Центрального Комітету Руху за Об'єднані Держави Европи 11 жовтня, під проводом П. А. Спаака в Гаазі. Українська Секція представлена в цій організації нарівні з іншими европейськими народами.

Страх перед московським імперіялізмом перешкоджає вільним народам Европи поставити справу поневолених націй належно. Однак далекозора політика мусить шукати приятелів у світі заздалегідь. Участь українських делегатів у різних світових конгресах — це нагода пригадати культурному світові, що українська проблема є і жде свого рішення.

П. Ф.

ПЕРШІ АТОМОВІ ДОСЛІДИ В КАНАДІ

50 років тому в ляборагорії новозбудованого „Мек Доналд Фізікс Білдінг" при університеті Мек Гіл в Монтреалі молодий новозеляндський науковець, Ернест Рутерфорд, накреслив майже пророчий образ використання атомової енергії. Його праця спричинила, як то кажуть, „ланцюгову реакцію" — низку чергових відкрить.

Рутерфорд, пізніше іменований лордом, та Фредерік Содді, хемік університету Мек Гіл, розкриваючи таємницю радіоактивности довели, що весь процес радіоактивного розкладу становить по суті перетворення одного елементу в другий, а тим самим, що природа є незвичайно успішним альхеміком.

На ті часи це була для деяких вчених малощо не фантазія. Бо коли Рутерфорд під час своєї доповіді в Монтреалі натякнув про свої висновки, до яких дійшов разом з Содді, один професор університету звернувся до ректора, щоб той запобіг у майбутньому подібним „недоречним заявам".

ВСЯЧИНА

35 МІЛЬЙОНІВ АМЕРИКАНЦІВ МАЮТЬ ПІВБІЛЬЙОНА ФУНТІВ ЗАЙВОГО ТОВЩУ

Д-р К. М. МекКей твердив на пресовій конференції, що 35 мільйонів американців грішать проти церковної заповіді обжерства і носять на собі півбільйона фунтів зайвого товщу. Проти обжерства виступав уже стародавний грецький лікар Гіппократ, який жив за 400 років перед народженням Христа. Професор МекКей каже, що мільйони американців надмірним споживанням їжі спричиняють собі численні недуги, які скорочують їм життя.

БІЛИЙ ДІМ ВІДНОВЛЮЄ ТОВАРИСЬКЕ ЖИТТЯ

Мешканці Вашингтону мають сенсацію: Білий Дім проголосив кілька прийнять в цьому році, і таким чином продовжує товариське життя, яке зовсім було занедбане під час семирічного урядування президента Трумана. Президент Труман не любив урядових прийнять, які дуже часто відбувалися в Білому Домі за президентури Рузвельта. Тепер повідомлено про такі прийняття в Білому Домі: листопад — 3-го обід для членів кабінету, 10-го — прийняття дипломатів, 17-го — обід для членів Найвищого Суду; в грудні: 1-го — прийняття для правників, 8-го — обід для дипломатів (ч. 1), а 15-го — те саме прийняття ч. II. Два прийняття відбудуться в січні, а три в лютому. Дипломатичний протокол має також більше праці, бо мусить розплянувати, де мають сидіти запрошені особи, а також устійнити, кого запрошувати на ці прийняття.

бо вони тільки можуть принести неславу університетові.

Деякі з оригінальних апаратів Рутерфорда зберігаються і досі в університеті Мек Гіл і згодом будуть приміщені в „Музею Рутерфорда". Оглядаючи їх, науковці дивуються, як він міг переводити такі складні експерименти при допомозі таких приладів.

„Канадійська Сцена"

УВАГА! ВІДДІЛИ У. Н. СОЮЗУ В СТЕЙТІ КОННЕКТИКАТ!

Повідомляється, що

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗБОРИ

відділів 10, 12, 18, 23, 54, 59, 67, 84, 138, 250, 254, 262, 277, 350, 370, 381, 387, 390, 414, 421 і 434 У. Н. Союзу

:— відбудуться :—

В НЕДІЛЮ, 1-го ЛИСТОПАДА 1953 Р.

в год. 2. пополудні

В ЗАЛІ НАРОДНОГО ДОМУ

563 George St., New Haven, Conn.

На цих зборах буде присутній гол. предсідник Д. Галичин, а також організатор А. Маланчук. Ціллю зборів буде обговорення організаційних Союзових та загально громадських справ. Урядники всіх вище поданих відділів, а теж і члени повинні обов'язково явитись на ці збори.

Комітет Відділів У. Н. Союзу.

В неділю, 25. жовтня, в православній церкві св. Володимира (334 — 14th St., New York City), по Службі Божій відбудеться

ПАНАХИДА

за спокій душ св. пам'яти

Професора ОЛЕКСАНДРА ЛОТОЦЬКОГО,
його дружини ДОРИ ЛОТОЦЬКОЇ з Руденків,
і їхньої доньки
кн. ОКСАНИ ТОКАРЖЕВСЬКОЇ-КАРАШЕВИЧ,

про що повідомляє Друзів і Знайомих

СИН.

ТАРЗАН, ч. 3172. Дивна передача.

FROM THE CAVITY, WHERE SOBITO HAD CONCEALED THEM, HE DREW A LEOPARD MAN COSTUME AND A SET OF STEEL CLAWS.

WHEN THE LEOPARD MEN HAD VANISHED DOWNSTREAM, TARZAN SLIPPED TO THE GROUND AND APPROACHED A HOLLOW TREE.

"SOBITO," HE MUTTERED PROPHETICALLY, "WILL NEED THIS ONE MORE TIME!" HE REPLACED THE ARTICLES, THEN TURNED UP THE TRAIL.

"THE VILLAGE OF REBEGA, THE PIGMY," HE MURMURED CURIOUSLY. "WHY DID SOBITO BRING HIS PRISONERS HERE?"

Коли леопардолюди зникли внизу річки, Тарзан скочив на землю і зблизився до діри в дереві.

З западини, де Собіто сховав їх, він витягнув костюм леопардолюдини і комплект сталевих пазурів.

— Собіто, він віщо шепотав, — ще буде один раз цього потребувати! Він положив ці речі на місце, тоді пішов шляхом угору.

— Село Ребеги, пігмея, — здивовано мурмотів. — Чому Собіто привів своїх в'язнів сюди?